

== Ս Ի Ո Ն ==

ԻԷ. ՏԱՐԻ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ

1953

== Մ Ա Յ Ի Ս ==

ԹԻԻ 5

ԻՄԲԱԳԻՐԱԿԱՆ

ԲԱՐԵԼՈՆ ԵՒ ՀՈԳԵԳԱԼՈՒՍՏ

Բնութեան ոյժերն ու պարզեւները օգտագործելու իր կերպին ու պահանջին մէջ, մարդը միշտ զանոնք նախ զեղծումի տարած է, յետոյ անոնց յոռի և չար հետեւանքներէն խելամտած, փորձած է զանոնք բարիքի վերածել:

Կառուցանելու շնորհը մարդը հպարտ ու անձնամէտ դարձուցեր է, զիրար չհանդուրժելու և հասկնալ չուզելու աստիճան: Բարեւոյնի աշտարակաշինութեան մէջ, շրինդեղէն գերծ մնալու մտադրութեան համընթաց կայ նաև մարդուն ամբարհաւածութիւնը, աշտարակին միջոցաւ Աստուծոյ Աթոռին հասնելու: Տակաւին, իւրաքանչիւր աշտարակ կառուցանող ճարտարագէտը իր գիտցածին մէջ ամբարտաւանած՝ պիտի չհանդուրժէր միւսին, և այսկերպ պիտի չկրնային զիրար հասկնալ և հետեւաբար առաջ պիտի գար Բարեւոյնի լեզուախառնութիւնը:

Նոյն է Դրախտի պարագան, Աստուծոյ կողմէն մարդկային առաջին զոյգի երջանկութեան համար պատրաստուած ու տրամադրուած ամբարտաւանութիւնն ու անձնամէտ զզացուսնները զեղծումի կ'առաջնորդեն նախամարդ զոյգը, բարիքը չարիքի փոխելով: Տարօրինակ է մարդկային կեանքը, որուն մէջ ի յայտ եկած իրողութիւններն ու անոնց փորձառութիւնները զրեթէ միշտ այս համեմատութեամբ զիրար կը փոխադարձեն: Մարդկային բոլոր զիւտերը, և մտքի ու հոգիի բարիքները իրենց սկզբնաւորութեան մէջ բարութեան ու բարիքի ճառագայթներով կը լուսաւորեն մարդուն կեանքը, յետոյ սակայն կը դառնան չարիքի աղբիւր և անէծք իրենց արտաբերման ընթացքին: Ամէն նոր շնորհք նախ կ'եղծանի և մարդուն տրուած պատեհութիւնները յաճախ կը վրիպին իրենց բարերար դերին մէջ, այս է ընթացքն ու պատմութիւնը մարդուն՝ ձախողութեան, կրակի զուտէն մինչև աթոմական ռումբը:

Սակայն Սուրբ Հոգիի շնորհը Քրիստոնէական Եկեղեցիին մէջ իր ներքին մխիթարութեան, կորովի և խանդավառութեան և մանաւանդ քաջութեան ներշնչումներով, հակադարձ իրողութիւն մը կը մնայ, համեմատած Բարեւոյնի ոյրերգութեան և անէծքին, որովհետև մարդը մինակ և ինքզինքին թողուած

չէ հոս, բնութեան ոյժերուն դէմ և իր շրջապատին մէջ։ Ս. Հոգիին աշխարհի և մեր մէջ բնակութիւնը, համերաշխութեան, սիրոյ և խաղաղութեան քաղցր ու կենդանի հաւաստիքներով կը լեցնէ մարդը, ազատագրելով զինքը ոչ միայն իր խեղճ և անօգնական վիճակէն, այլ նաև այն ներքին հակամարտութիւններէն, որուն առհասարակ ենթակայ է մարդը երբ առանձինն թողուի իր շրջապատին և բնութեան ոյժերուն դէմ։

Հոգեզալստեան օրը Առաքեալները լեցուած Ս. Հոգիին շնորհներովը, կը սկսին լեզուներ խօսիլ, սակայն այս պարագան փոխանակ զիրենք Բաբելոնի ողբերգութեան և անհամերաշխութեան տանելու, համերաշխութեան և ներգաշնակութեան կ'առաջնորդէ։ Եկեղեցիի դերը դարերով ուրիշ բան չէ եղած, բայց ազգերը առաջնորդելու միութեան և համերաշխութեան, հակառակ իրենց լեզուի, նկարագրի և աւանդութեան տարբերութեանց։ Հետեւաբար ինչ մեկնութիւն ալ որ տրուի Հոգեզալստեան հրաշքին, իր խորքին մէջ անիկա բարձուքն է, ինչպէս Եկեղեցւոյ Հայրերը ուղած են դիտել այնքան խորհրդամտօրէն, աշտարակաշինութեան առիթով և պատճառով եղած լեզուներու խառնակութեան և ցեղերու բաժանման, ընելու համար Ս. Հոգիով ի Գրիստոս մի՛ բոլոր ազգերը։ Անիկա տակաւին սրբազրութիւնն է մարդուն բուռն, վայրի, անձնամէտ և ամբարնաւած զգացումներուն և արտայայտութիւններուն, վաճառ զի այս պարագայիս մարդը ինքզինքին և իր ներքին բերուածներուն հետ մինակ չէ, այլ կը վայելէ Ս. Հոգիի ներշնչումն ու առաջնորդութիւնը։

Եկեղեցւոյ և հետեւաբար մարդկային ներքին կեանքի հիմնական և կեդրոնական իրողութիւնը Ս. Հոգիի շնորհն է, որով Եկեղեցին ու աշխարհը սուրբ, համերաշխ և հոգեկիր մարմինը կ'ըլլան Գրիստոսի։ Այս հոգեկան ներկայութեամբ Եկեղեցին մի է երէկ, այսօր և յաւիտեան, իր հոգիովը, իր պատգամովն ու գործովը, և կը մնա շարունակական հայրողութեանը մէջ իր այս աշխարհի վրայ ապրած ապա վերացած Տիրոջ հետ։ Անշուշտ չի բաւեր ամէն բան վատահիլ միայն Աստուծոյ շնորհին։ Կեդրոնածիգ խաղիսն է անտարակոյս ան Առաքեալներու յաջողութեան և աշխարհի յառաջդիմական ոգիին, սակայն միւս կողմէն շնորհ ընդունող մարդերն ալ ինքզինքնին հարթարեցին Աստուծային ընկալման, ըլլալու համար անօթներ Ս. Հոգիին, առանց դադրելու մարդկայինն պատկանել։ հոս է տօնին մեղամօտ հրաշքը, և մեր դերն ու անոր բարիքը Աստուծային շնորհներու մատակարարման և արդիւնաւորման մէջ։

Ս. Հոգիի շնորհով հրազնուած խեղճ ձկնորսները կը դառնան աշխարհի լուսաւորութեան և առաջնորդութեան առակ Առաքեալներ, և անվհատ քարոզիչները Գրիստոսնութեան գաղափարին և երկնքի Թագաւորութեան։ Ի զուր չէ ըսուած թէ կեանքերու ճակատագիրը վարել կարենալու համար պէտք է Աստուծոյ կոչուած ըլլան մարդիկ։ Հոգեզալուստը կոչումի այդ օրն է, հոգինբուրու մաքրութեան, լուսաւորութեան բայց մանաւանդ զանոնք իրարու միացնելու և իրարու հետ ներգաշնակելու գերադոյն մագնիսը, մարդկային եղբայրութեան և Աստուծոյ Թագաւորութեան ազդարարութիւնն ու հրաւերը։

Բաբելոնի լեզուախառնութիւնը նորէն կ'իշխէ հոգիներու և ազգերու մէջ, և քաղաքակրթութեան ու Աստուծոյ Թագաւորութեան աշտարակը կը մնայ

անաւարտ : Աշխարհը պէտք ունի Սուրբ Հոգիին, հաշտութեան, միացման, սիրոյ և խաղաղութեան Հոգիին : Որպէսզի մարդս իրական արժէք մը ներկայացնէ, պէտք է որ հոգեւոր շունչ մը ըլլայ իր ներսը : Ներկայ մեծագոյն տաղնապը՝ զաղափարներու և զիրար հանդուրժել չկրցող զգացումներու տաղնապն է : Կրօն-ներու, ազգերու, դասակարգերու և շահերու անհանդուրժողութիւնները նորէն իրական բարելոնի մը վերածե՞ր են աշխարհը : Որքան որ շարունակեն տեւել զաղափարներու և հաշտուիլ չուզող շահերու այս ներհակութիւններն ու մոլորանքը, ոչ մէկ բարիք կրնան արդիւնաւորուիլ առանց Աստուծոյ Հոգիին ներգործութեան :

Մեր օրերու քաղաքական ու ընկերային տեսարաններու առաջարկած միլիոնները իրական ու տեւական դարմաններ չեն, այդ կեղծ մարգարէներու խոստումնաւորութիւնները ուրիշ բան չեն բայց ժամանակաւոր և անիրական երազներով օրօրել ամբոխները : Անգթութիւնը, ոճիրը ամէն ժամանակէ աւելի այսօր ապերասանօրէն կ'իշխեն, և Քրիստոսի հոգին նահանջի մէջ է : Աժանց կրակէ լեզուներով խորհրդանշուած Սուրբ Հոգիին, անամնական սէրը մարդերուն, շահամոլութիւնը դասակարգերուն և անհանդուրժողութիւնը ազգերուն, նոր ու ամենի ձեւերով կը յայտնուին, քաղաքակրթութիւն կոչուած տիւմին ու խորշակին ընդմէջէն : Բոլոր սրբութիւններ ոտքի կոխան ինկած կը լքուին նոյնիսկ ամենէն պարկեշտ կարծուած մարդերէն և ազգերէն : Պաշտամունք և յարգանք կը տրուի ոյժին որ իրեն իբրև զօրանոց ունի, դրամը, սուրը և աթոմը :

Ամենուրեք թո՛հ ու բո՛հ, խռովք և դժգոհութիւն : Մարդիկ յուսահատութեան կատաղութեանը մէջ ինքզինքնին կը սպառնան իրենց նմաններուն փասելու համար : Մաքրակրօնները այսօր սկեպտիկ են դարձած, հեղբրը անգութ, բարիները կասկածամիտ, ժողովուրդները որկրամուկ, ողջխոհները շահաւէտաւ : Ամէն բարոյական և կարգ ու սարք ուրիշ բան չէ, բայց հեղնուած ցուցադրութիւն մը, որոնց այնքան գէշ կերպով կը ծառայէ մեր օրերու ընկերութիւնը :

Լեզուները խառնուած են, զգացումները խաթարուած, և Աստուածային շնորհներն ու չափանիշները չարաչար վատնուած ու աղճատուած, վասնզի մարդերը իմաստութեան, սիրոյ, խաղաղութեան, համերաշխութեան ու միութեան տանող ոգին, Աստուծոյ Սուրբ Հոգին իսպառ հեռացած է մարդոց հոգիներէն և Բարեկոնի աշտարակաշինութեան ողբերգութիւնն ու աղէտը վերահաս կը թուի ըլլալ Քրիստոնէութեան և քաղաքակրթութեան լքուած աշտարակին առնչութեամբ : Ընկերութեան մէջ ուր գոյութիւն չունի Աստուծոյ մասնումը, անիկա ուշ կամ կանուխ սահմանուած է բաժնուելու, այսինքն մեռնելու : Միայն ճշմարտութեան ոգին, Ս. Հոգին, կրնայ առաջնորդ ըլլալ մեզի այս աշխարհի մէջ, անով կարենալ իրագործելու ինչ որ բարի է, կատարեալ ու յաւիտենական :